

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PRVI ODJEL

PREDMET FRANCIŠKOVIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 1313/20)

PRESUDA

STRASBOURG

30. travnja 2026.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Francišković protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Frédéric Krenc, *predsjednik,*
Davor Derenčinović,
Alain Chablais, *suci,*

i Liv Tigerstedt, *zamjenica tajnika odjela,*

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 1313/20) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin g. Marko Francišković („podnositelj zahtjeva"), koji je rođen 1970. i živi u Zagrebu i kojeg je zastupala gđa I. Bojić, odvjetnica u Zagrebu, podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija") dana 19. prosinca 2019.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada"), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o zahtjevu,

očitovanja stranaka,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 26. ožujka 2026.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na parnični postupak u kojem je podnositelju zahtjeva naloženo platiti naknadu štete G.R.-u zbog podnositeljeve izjave koja se odnosila na G.R.-a.

2. Godine 2013. podnositelj zahtjeva kandidirao se za lokalnog političara u Zagrebu.

3. U relevantno vrijeme bio je potpredsjednik udruge pod imenom Pravednik, a N.K. je bio njezin predsjednik. G.R. je bio Glavni ravnatelj javne radiodifuzijske organizacije Hrvatske radiotelevizije (dalje u tekstu: „HRT").

4. Dana 8. svibnja 2013. podnositelj zahtjeva i N.K. došli su u prostorije HRT-a radi snimanja izjave kojom predstavljaju kandidacijsku listu za Gradsku skupštinu Zagreba, čiji je nositelj bio podnositelj zahtjeva.

5. Predstavljanje je započeo na sljedeći način:

> „*Dakle, svi mi znamo koji živimo u ovoj državi da je ovaj režim lopovski, razbojnički, da se nakrao, da nas je opljačkao i da to sustavno radi cijelo vrijeme. Evo, i sada dok ovo govorim, dok vi ovo gledate, i dalje nas pljačkaju. Kako njima stati na kraj? Vrlo jednostavno, dajte nam glas…*"

6. Djelatnik HRT-a prekinuo ga je i upozorio da njegove primjedbe predstavljaju govor mržnje. Podnositelj je zatim iznova započeo izlaganje, ali djelatnik HRT-a ponovno ga je prekinuo, a nakon toga isteklo je vrijeme koje mu je dodijeljeno za predstavljanje kandidacijske liste. Podnositelj i N.K., koji je snimio cijeli događaj, zatim su napustili prostorije HRT-a.

7. Nakon toga je podnositelj ispred glavne zgrade HRT-a komentirao opisani događaj, a N.K. ga je snimao. Snimka je objavljena istog dana na kanalu udruge Pravednik na YouTubeu pod nazivom „Marko Franciškov

izazvao paniku i strah na HRT-u! 8. 5. 2013.", a sadržavala je sljedeće dijelove:

„N.K.: Reci, Marko, nešto vezano za ovo snimanje emisije kako su te prekinuli ovi razbojnici.

Podnositelj zahtjeva: Da, da, to je evo, na sreću [N.K.] , uspio si to snimiti, tamo iz studija, kakao je ova uletila i počela govoriti da to ne smijem ja govoriti, da je to govor mržnje, što ja govorim da su oni razbojnici. Normalno, onda su mi cijelu koncepciju poremetili, morao sam se ponavljati, to nikad, to što mi je najgore što postoji, da moram ponavljati već jednom što sam rekao. Pa onda, eto, ovo drugo snimanje je ispalo u biti puno lošije, i bio sam prilično ljut i uznemiren tim pristupom, ne, i te tri minute što nam daju, što su smiješne, ne, i sve skupa, i oni i to idu cenzurirat, još na tom četvrtom programu koji je najmanje gledan, ali i to moraju, znači, ovaj, sve to držati pod nekakvom kontrolom, i koliko se oni boje istine. I to samo opet potvrđuje koje su to kukavice, koji su to bijednici.

N.K.: Marko, ovaj, da li si očekivao ovako ili te to iznenadilo. Ja mislim da te to nije iznenadilo baš? Ili, ili je?

Podnositelj zahtjeva: Ma je, jer mi nismo, pa ono glavno nisam ni počeo govoriti. Ja sam samo rekao da su oni razbojnici. A, ovaj, ono što sam poslije u ovom drugom snimanju rekao i počeo nabrajati imena, a tek onda sam im htio još reći da ćemo ih staviti da čiste minska polja, da ćemo im oduzeti imovinu, ali isteklo je vrijeme.

N.K.: Nažalost, da.

Podnositelj zahtjeva: Isteklo je vrijeme, evo nisam uspio ni dovršiti rečenicu, to … Onaj me tamo s druge strane pokazivao da je gotovo, pa ja stanem, onda pokažu da idem, nastavim dalje…

N.K.: Da, da, da.

Podnositelj zahtjeva: Kad sam rekao ajmo ponoviti, kaže ne možemo ponoviti, kaže samo dva puta, a prvi ti je bio kad mi je ova uletjela. A šta da se kaže, mislim, to je razbojnička banda, to je, evo, dio njihovih ovdje ovaj Bill Gates, njegov potrčko…

N.K.: Da, da, da. Razbojnici.

Podnositelj zahtjeva: Kak' se zove, [G.R.], bivši, ne, i daljnji suradnik KOS-a.

N.K.: [Kontraobavještajne službe], da, da, da.

Podnositelj zahtjeva: I, eto, to je to. Dakle, takve ljude … (nerazumljivo)

N.R.: Znači, poruka za hrvatsku javnost, pogotovo u Zagrebu, [glasajte za] listu br. 6, jel' tako?

Podnositelj zahtjeva: [Glasajte za] listu br. 6, eto, ako želite unijeti strah ovim strukturama, ako želite vidjeti koliki su slabići, kolike kukavice, dajte nam svoj glas, dajte listi br. 6, vidjet ćete kako će se oni prestrašiti. Svaki vaš glas koji nama date, makar znamo da oni to krivotvore, ali oni će to znati koliku imamo podršku i koliko se boje."

8. Dana 31. listopada 2013. G.R. je podnio tužbu protiv podnositelja radi naknade štete u iznosu od 50.000 hrvatskih kuna (HRK) u kojoj je tvrdio da je izjava podnositelja u kojoj ga prikazuje kao pripadnika zloglasne Kontraobavještajne službe bivše države (dalje u tekstu: „KOS") neistinita i da mu je nanijela štetu. Javno je opovrgnuo bilo kakvu povezanost s KOS-

om na tiskovnoj konferenciji održanoj u studenom 2012., na kojoj ga je jedan novinar, pozivajući se na informacije ranije objavljene u političkom časopisu, upitao je li bio suradnik KOS-a.

9. Podnositelj zahtjeva osporio je G.R.-ovu tužbu, objašnjavajući da nije znao da je njegova izjava neistinita jer postoje brojni dokazi koji ju potkrjepljuju. Kao dokaz dostavio je nekoliko članaka koji su bili objavljeni na internetu prije nego što je dao izjavu. Podnositelj je naglasio da je spornu izjavu rekao samo jednom, i to nakon što ga je HRT cenzurirao bez ikakvog objašnjenja. Naglasio je i da on nije stavio spornu snimku na YouTube niti ju je snimio.

10. Dana 15. srpnja 2016. Općinski sud u Zagrebu djelomično je usvojio tužbeni zahtjev G.R.-a i podnositelju naložio, na ime naknade štete, platiti G.R.-u iznos od 30.000 kuna (približno 3.980 eura (EUR)) i nadoknaditi mu troškove postupka u iznosu od 10.199 kuna (približno 1.350 eura). Taj je sud utvrdio da nije utvrđeno da je navod koji se odnosi na G.R.-a istinit te da mu je takav navod objektivno mogao izazvati štetu.

11. Žalba podnositelja zahtjeva odbijena je presudom Županijskog suda u Osijeku od 27. kolovoza 2017.[1], u kojoj je potvrđeno obrazloženje Općinskog suda.

12. Dana 18. listopada 2017. podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu u kojoj je naveo, među ostalim, da je povrijeđeno njegovo pravo na slobodu izražavanja.

13. Odlukom od 26. lipnja 2019. Ustavni sud odbio je podnositeljevu ustavnu tužbu većinom glasova. Nakon što je proveo vaganje suprotstavljenih prava, Ustavni sud utvrdio je da su podnositelj zahtjeva i G.R. javne osobe, da podnositelj nije postupao u dobroj vjeri i da mu je jedina namjera bila vrijeđati G.R.-a. Nadalje, utvrdio je da ne postoje osnove za zaključak da je postojala bilo kakva javna rasprava o navodnoj suradnji G.R.-a s KOS-om. U tom pogledu naglasio je da svaki navod o povezanosti s KOS-om ima izrazito negativne konotacije pa osobe koje se dovode u taj kontekst zasigurno i doživljavaju prijezir i omalovažavanje u društvu. Ustavni sud dalje je utvrdio da činjenica da su niži sudovi podnositeljevu izjavu okarakterizirali kao izjavu o činjenicama, u posebnim okolnostima predmeta, nije sama po sebi dovoljna za utvrđivanje povrede podnositeljeva prava na slobodu izražavanja.

14. Podnositelj zahtjeva pred Sudom je prigovorio na temelju članka 10. Konvencije zbog povrede svojeg prava na slobodu izražavanja. Prigovorio je i, na temelju članka 6., da je postupak bio nepošten zbog odluka domaćih sudova o njegovim prijedlozima za saslušanje svjedoka.

[1] Napomena Ureda zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava: Europski sud je u izvorniku presude na engleskom jeziku omaškom napisao „27. kolovoza 2019.“ umjesto „27. kolovoza 2017.“.

OCJENA SUDA

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 10. KONVENCIJE

A. Dopuštenost

15. Vlada je kao prvo tvrdila da sporne izjave, koje su bile uvredljive i čija je jedina svrha bila povrijediti čast i ugled G.R.-a, nisu zaštićene člankom 10. Konvencije.

16. Uzimajući u obzir kontekst u kojem su sporne izjave dane, Sud se ne može složiti da su one predstavljale samo bezobzirno ocrnjivanje i da im je jedina namjera bila uvrijediti, već se čini da je podnositelj zahtjeva htio izraziti svoje nezadovoljstvo time što je morao napustiti prostorije HRT-a (vidi stavke 5.5, 6. i 7. ove presude; usporedi *Mesić protiv Hrvatske*, br. 19362/18, stavci 33. – 35., 5. svibnja 2022., i usporedi nasuprot tome *Rujak protiv Hrvatske* (odl.), br. 57942/10, stavci 25. – 31., 2. listopada 2012.). Iz toga slijedi da se ovaj prigovor mora odbiti.

17. Vlada je dalje tvrdila da podnositelj zahtjeva nije pretrpio značajnu štetu. U tom smislu Sud primjećuje da je podnositelju naloženo platiti naknadu štete u iznosu od približno 4.000 eura, te snositi troškove postupka. Sud stoga odbija Vladin prigovor da podnositelj zahtjeva nije pretrpio značajnu štetu.

18. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije ni očigledno neosnovan ni nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi navedenoj u članku 35. Konvencije. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

19. S obzirom na svoje gore navedeno utvrđenje da se podnositelj zahtjeva može pozvati na članak 10. Konvencije u ovom predmetu (vidi stavak 16. ove presude) i uzimajući u obzir svoju sudsku praksu o tom pitanju (vidi, primjerice, gore navedeni predmet *Mesić*, stavak 76.), Sud smatra da su domaće presude donesene u parničnom postupku protiv podnositelja zahtjeva predstavljale miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja. Nadalje, Sud je suglasan da je miješanje bilo „propisano zakonom", i to člankom 1045. Zakona o obveznim odnosima, i da je imalo legitiman cilj, i to zaštitu ugleda i prava G.R.-a. Preostaje utvrditi je li miješanje bilo „nužno u demokratskom društvu".

20. Opća načela utvrđena u sudskoj praksi Suda za ocjenu nužnosti miješanja u pravo na slobodu izražavanja u interesu zaštite ugleda ili prava drugih sažeta su u predmetima *Axel Springer AG protiv Njemačke* ([VV], br. 39954/08, stavci 84. – 88., 7. veljače 2012.) i *Miljević protiv Hrvatske* (br. 68317/13, stavci 48. – 52., 56. – 59. i 66. – 67., 25. lipnja 2020.), među brojnim drugim izvorima prava.

21. Sud se mora uvjeriti da su relevantni standardi sažeti u gore navedenim predmetima bili primijenjeni u ovom predmetu. Sud napominje da su domaći sudovi priznali da je G.R. javna osoba u odnosu na koju su granice prihvatljive kritike šire (vidi stavak 13 ove presude; vidi i *Radiodifuzijsko poduzeće B92 d.d. protiv Srbije*, br. 67369/16, stavak 78., 5. rujna 2023., s daljnjim upućivanjima) te ne vidi razlog da se ne složi s tim zaključkom.

22. Sud dalje primjećuje da je Ustavni sud utvrdio da nije postojala aktualna javna rasprava o navodima o mogućoj povezanosti G.R.-a s KOS-om (vidi stavak 13. ove presude), a da nije spomenuo njihov sadržaj ni kontekst u kojem su izrečeni. Sud u vezi s tim ponavlja da pitanje odnosi li se izjava na pitanje od javnog interesa treba ovisiti o široj ocjeni predmeta i kontekstu izjave (vidi *Medžlis Islamske Zajednice Brčko i drugi protiv Bosne i Hercegovine* [VV], br. 17224/11, stavak 92., 27. lipnja 2017. i ondje citirane predmete).

23. Premda se Sud može složiti da navod o određenoj povezanosti G.R.-a s KOS-om nije bio izravno povezan s lokalnim izborima, ne može zanemariti okolnost da je izjava ipak dana u političkom kontekstu kandidature podnositelja zahtjeva na tim izborima, što je vidljivo iz šireg konteksta izjave (vidi stavke 5., 6. i 7. ove presude). Nadalje, iz jednog od izdvojenih mišljenja Ustavnog suda proizlazi da je upravo ravnatelj HRT-a bio zadužen za donošenje pravila o postupanju HRT-a tijekom izborne promidžbe za vrijeme lokalnih izbora, čiji je cilj bio osigurati jednaku zastupljenost i predstavljanje svim kandidatima na lokalnim izborima. Sud smatra da je to G.R.-a moralo učiniti barem neizravnim sudionikom izbornog procesa.

24. Sud nadalje primjećuje da se o spornom navodu ranije raspravljalo u nekoliko članaka, a G.R.-u je postavljeno izričito pitanje o tome na tiskovnoj konferenciji (vidi stavke 8. i 9. ove presude). Sud je već utvrdio da su razna pitanja koja se odnose na prethodni režim neke države često predmet aktualne javne rasprave te da predstavljaju pitanja od općeg interesa (vidi *Chauvy i drugi protiv Francuske*, br. 64915/01, stavak 69., ECHR 2004-VI, i *Ungváry i Irodalom Kft protiv Mađarske*, br. 64520/10, stavak 62., 3. prosinca 2013.). Sukladno tome, Sud utvrđuje da je izjava podnositelja zahtjeva dana u političkom kontekstu izbora koji su u tom trenutku bili u tijeku te da je postojala javna rasprava o navodnoj povezanosti G.R.-a s KOS-om, zbog koje je potrebno uže tumačiti bilo kakva ograničenja prava podnositelja zahtjeva na slobodu izražavanja (vidi *Morice protiv Francuske* [VV], br. 29369/10, stavak 125., ECHR 2015).

25. Štoviše, Sud ne može prihvatiti zaključak domaćih sudova da je sporna izjava bila izjava o činjenicama, a ne vrijednosni sud (vidi stavke 10., 11. i 13. ove presude). Sud je ranije presudio da komentare o povezanosti s prethodnim režimom treba smatrati vrijednosnim sudovima (vidi *Feldek protiv Slovačke*, br. 29032/95, stavak 85, ECHR 2001-VIII) i ne vidi razlog za odstupanje od tog pristupa u ovom predmetu. Premda se takav vrijednosni

sud može pokazati pretjeranim ako za njega ne postoji nikakva činjenična osnova (vidi *Mladina d.d. Ljubljana protiv Slovenije*, br. 20981/10, stavak 43., 17. travnja 2014.), Sud primjećuje da su postojali prethodno objavljeni članci u kojima se spominje navodna povezanost G.R.-a s KOS-om (vidi stavke 8. i 9. ove presude). Stoga se ne može reći da izjava podnositelja zahtjeva, iako je nesumnjivo bila provokativna, nije imala nikakve činjenične osnove ili da joj je jedina svrha bila vrijeđanje G.R.-a.

26. Naposljetku, kad je riječ o razmjernosti sankcije, Sud primjećuje da iznos naknade štete koji je podnositelju zahtjeva naloženo platiti, 30.000 kuna, odnosno gotovo 4.000 eura, nije bio beznačajan.

27. S obzirom na prethodno navedeno, Sud zaključuje da se razlozi koje su naveli domaći sudovi ne mogu smatrati dovoljnim opravdanjem za miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na slobodu izražavanja. Stoga domaći sudovi nisu uspostavili pravednu ravnotežu između suprotstavljenih interesa.

28. Sukladno tome, miješanje zbog kojeg se prigovara nije bilo „nužno u demokratskom društvu" u smislu članka 10. stavka 2. Konvencije. Stoga je u ovom predmetu došlo do povrede članka 10. Konvencije.

II. DRUGI PRIGOVOR

29. Podnositelj zahtjeva prigovorio je i na temelju članka 6. Konvencije da je postupak bio nepošten zbog odluka domaćih sudova o njegovim prijedlozima za saslušanje svjedoka.

30. Uzimajući u obzir činjenice predmeta, podneske stranaka i svoja gore navedena utvrđenja, Sud smatra da je ispitao glavna pravna pitanja otvorena u predmetu i da nije potrebno ispitati preostale prigovore (vidi *Centar za pravna istraživanja uime Valentina Câmpeanua protiv Rumunjske* [VV], br. 47848/08, stavak 156., ECHR 2014).

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

31. Podnositelj zahtjeva potraživao je iznos od 20.000 eura (EUR) na ime naknade neimovinske štete i iznos od 25.100 hrvatskih kuna (HRK – što odgovara iznosu od približno 3.300 eura) na ime troškova i izdataka nastalih u postupku pred Sudom, koji se odnose na 40 sati rada zaračunatih po satnici u iznosu od 500 kuna (približno 70 eura), uvećane za poreze i troškove.

32. Vlada je osporila ta potraživanja.

33. Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje iznos od 8.000 eura na ime naknade neimovinske štete, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati.

34. Nadalje, prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je dokazano da su oni stvarno nastali i bili potrebni te da je njihova visina razumna. Sud u ovom predmetu, uzimajući u obzir dokumente koje posjeduje i prethodno navedene kriterije, smatra razumnim dosuditi iznos od 3.300 eura, koji obuhvaća

troškove po svim osnovama, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* prigovor na temelju članka 10. Konvencije dopuštenim;

2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 10. Konvencije;

3. *presuđuje* da nije potrebno ispitati dopuštenost i osnovanost preostalog prigovora;

4. *presuđuje*
   (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti sljedeće iznose:
      (i) 8.000 EUR (osam tisuća eura) na ime naknade neimovinske štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;
      (ii) 3.300 EUR (tri tisuće tristo eura), na ime troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva;
   (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedene iznose koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

5. *odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 30. travnja 2026. u skladu s Pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Liv Tigerstedt zamjenica tajnika	Frédéric Krenc predsjednik